

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Університет Афійон Косатепе (Туреччина)
Університет економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні
в умовах сучасних освітніх реалій»**

21-22 березня 2024 року

Біла Церква – 2024

МАРЧУК В.В., канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ПОНЯТТЯ ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМАХ

Анотація. Акцентовано увагу на аналізі суспільної формації особистості, що закономірно формується в конкретно-історичній системі соціальних ставлень, в рамках визначеного класу або соціальної групи, соціального інституту і соціальної організації, до яких належить особистість.

Ключові слова: особистість, формування, орієнтація, суспільство, цінності.

Поняттям «індивід» звичайно позначається людина як одиничний представник тієї або іншої соціальної спільності. Поняття «особистість» застосовується стосовно кожної людини, оскільки воно індивідуально виражає значимі риси даного товариства. Неодмінними характеристиками особистості є самосвідомість, ціннісні орієнтації і соціальні відношення, відносна самостійність стосовно суспільства і відповідальність за свої вчинки, а її індивідуальність – це те специфічне, що відрізняє одну людину від інших, включаючи як біологічні, так і соціальні риси, успадковані або набуті.

Особистість є не тільки наслідком, але і причиною соціально етичних дій, які відбуваються в даному соціальному середовищі. Економічні, політичні, ідеологічні і соціальні ставлення історично визначеного типу суспільства переломлюються і виявляються по-різному, визначаючи соціальну якість кожної людини, зміст і характер її практичної діяльності. Саме в її процесі людина, з одного боку, інтегрує соціальне ставлення навколишнього середовища, а з іншого боку – виробляє своє особливе ставлення до зовнішнього світу.

До елементів, що складають соціальні якості людини, відносяться соціально визначена ціль її діяльності, що займає соціальні статуси і виконувани соціальні ролі; чекання в ставленні цих статусів і ролей; норми і цінності (тобто культура), якою вона керується в процесі своєї діяльності; система знаків, яку вона використовує; сукупність знань; рівень утворення і спеціального підготування; соціально-психологічні особливості; активність і ступінь самостійності в прийнятті рішень. Узагальнений відбиток сукупності повторюваних, істотних соціальних якостей, особистостей, що входять у соціальну спільність, фіксується в понятті «соціальний тип особистості» [1]. Шлях від аналізу суспільної формації до аналізу особистості, зведення індивідуального до соціального дозволяють розкрити в особистості істотне, типове, що закономірно формується в конкретно-історичній системі соціальних ставлень, в рамках визначеного класу або соціальної групи, соціального інституту і соціальної організації, до яких належить особистість. Коли мова йде про особистості як члени соціальних груп і класів, соціальних інститутів і соціальних організацій, то маються на увазі не властивості окремих осіб, а соціальні типи особистостей. Кожна людина має власні ідеї і цілі, помисли і почуття. Це індивідуальні якості, що визначають зміст і характер її поведінки.

Поняття особистості має сенс лише в системі суспільних відносин, лише там, де можна говорити про соціальну роль і сукупність ролей. При цьому, однак, воно припускає не своєрідність і різноманіття останніх, а насамперед специфічне розуміння індивідом своєї ролі, внутрішнє ставлення до неї, вільне і зацікавлене (або навпаки – вимушене і формальне) її виконання. Людина як індивідуальність виражає себе в продуктивних діях, і її вчинки цікавлять нас лише в тій мірі, у якій вони одержують органічне предметне втілення. Про особистість можна сказати зворотне: у ній цікаві саме вчинки. Самі звершення особистості (наприклад, трудові досягнення, відкриття, творчі успіхи) тлумачаться нами насамперед у якості вчинків, тобто навмисних, довільних поведінських актів. Гідність особистості визначається не стільки тим, чи багато людині вдалося, відбулася вона або не відбулася, скільки тим, що вона взяла під свою відповідальність, що вона сама собі ставить. Це було перше філософське узагальнене зображення структури такої поведінки особистості, які дали філософи через два століття. «Самодисципліна», «самосвідомість», «спроможність бути паном собі самому» – такі ключові поняття філософів того часу.

Але найважливіша висунута категорія, яка проливає світло на всю проблему особистості, – це автономія. Слово «автономія» має подвійний зміст. З одного боку, воно означає просто незалежність стосовно чогось. Інше пояснення (буквально), автономія – це «самозаконність».

Але існує тільки один рід загальнозначущих норм, дійсних для всіх часів. Це найпростіші вимоги моральності, такі як «не обмануй», «не кради», «не вбивай». То людина і повинна, насамперед, ввести ці вимоги у свій власний безумовний імператив поведінки. Лише на цьому моральному базисі може затвердитися особистісна незалежність індивіда, розвинути його вміння «панувати собою», будувати своє життя як осмислені, спадкоємно-послідовні «вчинки». Не може бути нігілістичної і аморальної незалежності від суспільства. Свобода від довільних соціальних обмежень досягається тільки за рахунок морального самообмеження. Лише той, у кого є принципи, здатний до незалежного критичного мислення. Тільки на основі останнього можлива справжня доцільність дій, тобто стійка життєва стратегія.

Таблиця – Компоненти структури особистості

Коротка назва підструктури	До даної підструктури відносяться	Співвідношення біологічного і соціального
Підструктура спрямованості	Переконання, світогляд, особистісні змісти, інтереси	Соціальний рівень (біологічного майже немає)
Підструктура досвіду	Вміння, знання навички, навички	Соціально-біологічний рівень (значно більше соціального, чим біологічного)

Підструктура форм відбитку	Особливості пізнавальних процесів (мислення, пам'яті, сприйняття, відчуття, уваги); особливості емоційних процесів (емоції, почуття)	Біосоціальний рівень (біологічного більше, ніж соціального)
Підструктура біологічних, конституціональних властивостей	Швидкість протікання нервових процесів, баланс процесів збудження і гальмування і т.п.; статеві, вікові властивості	Біологічний рівень (соціальне практично відсутнє)

Немає нічого більш далекого від індивідуальної незалежності, ніж безвідповідальність. Немає нічого більш пагубного для особистісної цілісності, ніж безпринципність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В. Марчук, О. Цвид-Гром., О. Рейда. Фундаментальні характеристики ціннісних орієнтацій студентів аграріїв // *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 59. Т. 2.– С. 290-295. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8496> (дата звернення: 10.03. 2024).

УДК 378.148:811.111

ШЕРСТЮК Н.В., викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Анотація. Розглядаються особливості використання лексичного підходу при навчанні англійської мови професійного спрямування у немовних ЗВО в умовах міжнародної академічної мобільності. Визначені критерії відбору лексичних блоків, запропоновані методи навчання лексичних фрагментів.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання, лексичний підхід, англійська мова, комунікативна компетентність, лексичний блок

В умовах воєнного стану спостерігається зростання міжнародної академічної мобільності, відповідно, ще більш нагальною для здобувачів постає необхідність опановувати іноземні мови на рівні, достатньому для продовження навчання в інших країнах, для застосування у реальних ситуаціях професійної сфери. Тож, особливої актуальності набуває вивчення англійської мови професійного спрямування. Однією зі складових ефективної професійної комунікації є володіння лексикою. Серед сучасних підходів до її навчання слід виділити відносно новий лексичний підхід, який започаткував М. Льюїс. Він запропонував змінити підхід до вивчення мови, розглядаючи її скоріше як поєднання лексичних фрагментів або блоків (lexical chunks), ніж граматичних структур. Вказуючи на такі «блоки», М.

Майєр Н. В. Завдання для формування креативної компетентності майбутнього викладача у процесі професійно орієнтованого навчання французької мови.....	53
Hryshchenko I.V., Kourdish O.K. Challenges of today: another concept of an english coursebook for medical students.....	56
Камінська С.В. Formation of readiness for professional foreign language communication through the principle of predictive learning and the principle of combination of classroom and extracurricular work.....	59
Vulhakowa T., Zhukova H. Edukacja pozaakademicka: wybór nowoczesnego człowieka.....	62
Лук'янець Г.Г. Розвиток вмінь толерантного мовлення студентів сфери гостинності як реалізація міжкультурної комунікативної компетенції.....	64
Ткачук Ю.В., Мельник Н.А. Ментальне здоров'я як освітня проблема..	66
Ірхіна Ю.В. Щодо питання про зміст курсу іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти медичного факультету напрямку «Спеціальна освіта»	69
Столбецька С.Б. Особливості професійно-мовленнєвої підготовки перекладачів у галузі сільського господарства на прикладі французької мови.....	71
Хахула Б.В., Хахула Л.П. Формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів-аграріїв у закладах вищої освіти.....	74
Бойко Г.А. Підходи до розвитку компетентності у професійно орієнтованому читанні майбутніх інженерів.....	77
Марчук В.В. Поняття особистості в соціальних системах.....	79
Шерстюк Н.В. Використання лексичного підходу у викладанні англійської мови професійного спрямування.....	81
Межов О. Г. Неформальна й дуальна освіта: нормативне регулювання та досвід реалізації у процесі підготовки магістрів філології.....	83
Волинець І.М. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи у курсі вивчення «Дитячої літератури».....	86
Пазяк А.Р. Основні психологічні аспекти викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.....	88
Погоріла С.Г., Тимчук І.М. Сучасні підходи до формування комунікативних навичок у майбутніх фахівців аграрної галузі.....	91
Хомчук О. П. Розвиток пам'яті як умова ефективного вивчення іноземної мови	93
Дем'яненко О.О. Комікси як ефективний засіб профорієнтованого навчання літератури.....	96
Резнік В.Г. Особливості лексичного підходу до формування граматичної компетенції студентів-філологів у процесі навчання німецької мови.....	99
Мусійчук С.М., Безрученко С.І. Інтеграція STEM-технологій у вивчення іноземних мов.....	102

СЕКЦІЯ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Карпіцький М. М. Необхідність викладання порівняльного мовознавства для майбутнього України.....	104
Костусяк Н. М. Роль цифрових освітніх ресурсів у забезпеченні компетентісно орієнтованого навчання морфеміки, словотвору й морфології української мови в ЗВО.....	106